

99 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ(*)

Belge türü	Tebliğ (Mülga)
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	25.05.1972
Sıra no	99

AİLE REİSİ BEYANI HAKKINDA :

Bu tebliğde, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 93 üncü maddesinde yer alan "Aile reisi beyanı" esasına ilişkin hüküm ve kavramlarla ilgili açıklamalar yapılmış ve bu müessese ile ilgili bazı meseleler hakkındaki uygulama şekilleri (örnekler verilmek suretiyle) gösterilmiştir.

I _ AİLE REİSİ BEYANININ MAHİYETİ :

Bilindiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun yukarda sözü edilen 93 üncü maddesiyle, tam mükellefiyette, aile birliğine dahil eş ve çocukların, yıllık beyanname ile bildirilmesi lâzım gelen gelirlerinin, tek beyanname ile aile reisi tarafından bildirilmesi prensibi kabul edilmiştir. Buna göre, aslında vergi kanunları önünde, her biri ayrı ayrı vergi mükellefi olması gereken gelir sahibi aile fertlerinin, bir takvim yılı içinde elde ettikleri (yıllık beyanname ile bildirilmesi icap eden) kazanç ve iratları, aile reisi tarafından verilen yıllık gelir vergisi beyannamesinde toplanmakta ve vergi, toplam gelir üzerinden hesaplanmaktadır.

Vergi sistemimizde, "Aile mükellefiyeti" veya "Müşterek mükellefiyet" ten hasıl olan beyan şekli de denilen "Aile reisi beyanı esası", Gelir Vergisinin dayandığı prensiplerin (şahsilik "medenî hal ve aile durumu, vergi ödeme gücü" ve müterakkiliğin) zaruri bir sonucudur.

II _ AİLE REİSİ BEYANI İLE İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR :

a) Aile reisi deyimi :

Medenî Kanunun 151 inci maddesinde, evlenme merasiminin icrası ile, evlilik birliğinin vücut bulacağı belirtilmiş, müteakip 152 nci maddesinde de, kocanın birliğin reisi olduğu hükme bağlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 93 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında da, aile reisinin, Medenî Kanun hükümlerine uygun bir tarifi yapılmıştır. Bu tarife göre, aile reisi, eşler için koca, çocuklar için baba, baba ölmüş veya velâyeti nez'edilmişse anadır.

b) Eş deyimi :

Eş deyimi, Medenî Kanun hükümlerine göre, olan karı ve kocayı ifade etmektedir.

c) Çocuk deyimi

Gelir Vergisi Kanununun 93. maddesinin birinci fıkrasında, "Tam mükellefiyette, eşlerin ve velâyet altındaki çocukların yıllık beyanname ile bildirilmesi icabeden gelirleri (Medeni Kanunun cevaz verdiği hallere münhasır olmak üzere, ayrı yaşayan eşlerin gelirleri hariç) aşağıdaki esaslara göre aile reisi tarafından tek beyanname ile bildirilir." denildikten sonra, aynı maddenin son bendinde, çocukluk halinin bu kanunun 33 üncü maddesi hükmüne göre tayin olunacağı belirtilmiştir.

Medenî Kanun hükümlerine (Madde : 355-358) göre, velâyet altındaki çocuklar tâbiri, mümeyyiz bulunmayan küçükleri ifade eder.

Velâyet, yalnız ana ve babaya ait bir haktır. Evlilik birliğinin devamı süresince, velâyet hakkı, ana ve baba tarafından birlikte icra edilir. Velâyet hakkı ana ve babadan yalnız birinden nez'edilirse, diğeri velâyeti icraya devam eder; her ikisinden birden nez'edilmişse çocuğa bir vasi tayin olunur (Md. K. Madde : 274/II).

Burada üzerinde önemle durulacak husus, Gelir Vergisi Kanununun 93. maddesinin son fıkrasında, velâyet altındaki çocuk tabirinden uzaklaşarak, bu fıkra da sözü edilen çocukluk halinin, aynı kanunun 33. maddesine göre tayin edileceğinin açık ve kesin bir şekilde hükme bağlanmış olması keyfiyetidir.

G. V. K. nun 33. maddesinde, çocuk tabiri, ".... mükellefi birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (Nafaka verilmek suretiyle bakılanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış evlâtları (Evlât edinilenler

